

Rekening 1991
(Formanden)
jkt 2a

Antallet af aktionærer i Houborg Plantage ligger fortsat ret konstant og udgjorde ved en optælling foretaget kort før generalforsamlingen i alt 481, hvilket kun er 3 mere end sidste år.

Men selvom tallet kun er 3 større, siger det ikke noget om og er ikke ensbetydende med, at der ikke er sket en større ændring i aktionærkredsen. Det skal derfor med, at der i årets løb er noteret i alt 26 aktieoverdragelser.

Som det er blevet sædvane, vil jeg gerne her, hvor jeg har lejlighed til det, på bestyrelsens vegne byde de nye aktionærer velkommen som aktionærer i Houborg Plantage. Og det er vort ønske, at de må føle sig virkelig velkommen i aktionærkredsen.

At være aktionær i et plantageselskab som Houborg Plantage skyldes ofte en stor interesse eller en familietradition.

Det medfører en større opmærksomhed om selskabet fra aktionærernes side, det skaber tradition, og det medvirker til, at så mange aktionærer, som tilfældet er, deltager i selskabets generalforsamlinger.

Og det giver, som jeg tidligere har udtrykt det, forståelse for den forpligtelse, vi som aktionærer har for at skulle fortsætte det arbejde, som plantagens stiftere påbegyndte.

I 1991 - helt nøjagtig den 24. november - havde selskabet 125 års jubilæum.

Jubilæet blev fejret på Hovborg kro - samme sted hvor selskabet blev stiftet - ved en jubilæumsfest for aktionærerne lørdag den 8. juni 1991, og ca. 300 deltog i festen.

Forud for festen var der om eftermiddagen indbudt til en ekskursion i plantagen. Vejrudsigterne forud havde ikke været for gode, men på dagen fik vi det herligste varme sommervejr. Og dette var nok medvirkende til, at ca. 175 deltog i ekskursionen.

Under ekskursionen blev der lejlighed til at se såvel gode som mindre gode plantninger, samt hvordan arbejdet sker maskinelt i plantagen.

Bestyrelsen har haft den glæde, at mange har givet udtryk for, at de har været glade for at deltage såvel i ekskursionen som i jubilæumsfesten.

Fra bestyrelsens side er det ikke mindst derfor anledning til at takke såvel de, som ledede ekskursionen, som de, der på Hovborg kro var medvirkende til at dagen blev en virkelig festdag.

Set under et har vi i 1991 opnået et tilfredsstillende driftsresultat.

Men går man ind og analyserer regnskabet enkelte poster, vil man se, at det også i 1991 er gået, som vi fra bestyrelsens side allerede for flere år siden første gang gjorde opmærksom på: Plantagens drift kan for en tid ikke hvile i sig selv, og selskabets overskud skal hentes hjem gennem renteindtægter, kursgevinster og jagtleje.

Det er der således ikke noget nyt i, og sådan vil det under normale forhold være tilfældet i endnu nogle år.

Derfor skal vi endnu en gang glæde os over, at det er lykkedes i den grad at konsolidere selskabet, at det gennem henlæggelserne kan tilgå selskabet renteindtægter, som sammen med andre ikke-driftsmæssige indtægter kan medvirke til et fortsat positivt resultat.

Det regnskabsmæssige overskud efter skat andrager i 1991 189.372 kr., hvilket er ca. 80.000 kr. mindre end i 1990.

Men ser vi samtidig på, at de ekstraordinære indtægter er ca. 90.000 kr. mindre end i 1990, samt at det er lykkedes at afholde udgifterne i forbindelse med jubilæet over driften og ikke af henlagte midler, er der grund til at være tilfreds med det opnåede resultat.

Fra bestyrelsens side er det besluttet at foreslå generalforsamlingen, at det regnskabsmæssige overskud for året 1991 fordeles med

80.000 kr. i udbytte til aktionærerne

medens restbeløbet 109.372 kr. overføres til næste år.

De økonomiske forhold for plantagerne i almindelighed og for Houborg Plantage i særdeleshed har i hele 1991 haft bestyrelsens særlige bevågenhed.

Årsagen hertil er de vanskelige forhold på råtræmarkedet, der har sendt træpriserne helt i bund, og for mange jyske nåleskove er ensbetydende med en af de hårdeste økonomiske storme, som har ramt skovbruget.

Det er overfloden af træ, der overalt har sendt priserne på en rutchetur, og det gælder for alle de normale indtægtskilder som brændselsflis, tømmer, træ til emballage, til spånplader og til cellulose.

Faktisk er nåletræspriserne så elendige, at skovejerne får mindre for træet end for 10 år siden.

Overalt i Europa bortset fra Tyskland er prisen for råtræ faldende. Men værst ramt er nok Sverige, hvor celluloseindustrien oversvømmes af råvarer og Finland. Herhjemme giver vi byggekrisen og indsamlingen af returpapir til genbrug skylden for en del af elendigheden.

Et hugststop, indtil afsætningsforholdene bedrer sig, er anvist som vejen til mere lønsomme råtræpriser.

Men et fuldt stop for al hugst er ikke realistisk.

Skal vi sikre vore træer bedst mulig mod fremtidige stormfald, og skal vi give dem optimale tilvækstforhold, skal der ske udtyndingshugst, når tiden er inde.

Og de "røde" rødgran og andre klimaskadede syge og døde graner skal hugges for at undgå en større forringelse af træværdien.

Og udtyndingshugst og hugst af klimaskadede syge graner er praktisk talt den hugst, der er foretaget i Houborg Plantage i 1991 i den langt overvejende grad.

Vi har således gjort vort til, at forholdene kan bedres.

Men er der da slet ingen lyspunkter ?

Forventningen om prisstigninger på råtræ i Tyskland, takket være byggeopsvinget ikke mindst i det tidligere DDR samt forventningen om lysere tider for brændselsflis trækker absolut i den positive retning.

Fra 1980 til 1989 steg forbruget af brændselsflis fra næsten intet til ca. 600.000 rm., hvorefter det stagnerede på grund af de milde vintre.

Forskningscentret for Skov og Landskab vurderer, at der ved optimal afsætning kunne afsættes ca. den dobbelte mængde, og peger på, at der er et stort behov for at fremme afsætningen af brændselsflis blandt andet til decentral kraftvarme.

Træflisen er endvidere velegnet til samfyring med affald. Også dette skulle åbne muligheder for øget afsætning, da aviser og andet returpapir nu frasorteres.

Afsætning af flis kan derfor blive af stor betydning for skovbruget, da brændselsflis faktisk er eneste mulighed for et dækningsbidrag ved de første udtyndinger i granbevoksningerne.

Et andet lyspunkt - som vi på grund af sen nattefrost ikke fuldt kan udnytte - er, at efterspørgslen efter juletræer og pyntegrønt har været stigende til stabile priser.

Bestyrelsen følger fortsat nøje udviklingen på råtræmarkedet og har med baggrund i de faldende priser budgetteret med et lavere overskud for Houborg Plantage i 1992.

Et spørgsmål om de "røde" rødgran, som blev stillet under ekskursionen i plantagen sidste år, fik mig bagefter til at spekulere på, om vi faktisk fik besvaret spørgsmålet tilstrækkelig godt.

I dag er der næppe mange, der tænker på, at rødgranen aldrig har været et naturligt træ i Danmark.

Vi burde derfor nok have oplyst i vort svar, at indtil 1763 var et grantræ ikke noget, der fandtes andre steder i Danmark end i landets stats- eller herregårdsparker.

Og vi kunne have tilføjet, at heri måske også var en forklaring på, at nogle træer trivedes dårligt under ekstremer og anderledes klimatiske forhold.

Det er stadig et åbent spørgsmål, hvorfor rødfarvningen opstår, hvorfor den opstår så spredt, og om rødfarvningen kun er et forbigående fænomen. Vi kan håbe, at det sidste er tilfældet.

Det er beklageligt, at det er så svært at finde årsagen og dermed også bekæmpelsesmuligheden til flere af de skader, som konstateres i landets plantager. Der er mange kvalificerede gæt på årsagerne, og der er ingen tvivl om, at der er flere som f.eks. salt- og vindsvidning og luftforureningen i almindelighed.

Det er derfor også beskæmmende, når vi ved, hvor store beløb der investeres for at nedsætte bl.a. luftforureningen, at kunne læse, at tre brunkulsfyrede fabrikker i Østtyskland forurener mere end den danske industri tilsammen.

Jagtlejekontrakten med Jagtselskabet Hovborg Plantage udløb med udgangen af marts måned 1992.

Da vi fra bestyrelsens side finder, og som generalforsamlingen hidtil har været enig med bestyrelsen i, at jagtselskabet skal betale en rimelig jagtleje til gavn for plantagens økonomi, lod bestyrelsen i 1991 foretage en række undersøgelser af, hvor store jagtlejerne for tilsvarende plantager efterhånden var nået op i.

Som det vil være bekendt, regulerede vi senest jagtlejen i 1990, hvor den steg fra 87.587 kr. til 105.195 kr.

Undersøgelsen viste, at det ville være rimeligt at lade jagtlejen stige mere end den i 2-årsperioden skete prisstigning, og der var i bestyrelsen enighed om, at jagtlejen i en ny kontrakt skulle andrage 115.000 kr.

Det lykkedes det også at få jagtselskabet til at tiltræde, selvom jeg med dem må være enig i, at en stigning på små 30.000 kr. i løbet af nogle få år er mærkbar.

Der var samtidig enighed om, at kontrakten får en løbetid på 6 år, samt at jagtlejens størrelse kan forhandles efter 3 år.

Med enkelte ændringer, bl.a. at der ikke må anvendes stålhagl, er kontrakten i sin udformning meget lig vore tidligere kontrakter med jagtselskabet.

Fra bestyrelsens side er vi glade for, at jagtselskabet, der har 12 medlemmer, og som siden 1911 uafbrudt har haft jagten i Hovborg Plantage, fortsat er jagtlejere hos os.

Som det har været en tradition nu snart gennem mange år, er bestyrelsens beretning opdelt i to dele, dels i en almen beretning, der aflægges af formanden, og dels i en fyldig teknisk beretning, der aflægges af skovrideren på bestyrelsens vegne.

Denne tradition skal jeg ikke bryde. Men forinden jeg overlader ordet til skovrider Oppermann for aflæggelse af den tekniske beretning, finder jeg anledning til at rette et par ord til de mange, jeg eller bestyrelsens øvrige medlemmer har haft kontakt med i det forløbne år.

Vi er fra bestyrelsens side meget glade for den interesse, aktionærerne viser for Houborg Plantage, og for det gode samarbejde vi udadtil har til naboplantagerne, Hedeselskabet, jagtselskabet og de mange andre, vi har kontakt med.

Der skal også herfra lyde en tak til skovrider Oppermann, skovfoged Herskind og hans arbejdere i plantagen for godt udført arbejde i det forløbne år til gavn for Houborg Plantage.

Og selv vil jeg gerne runde disse ord af med en tak til bestyrelsens medlemmer og til revisorerne for et godt samarbejde i det forløbne år.

Beretning for A/S Houborg Plantage - 1991.

I det forløbne år har arbejdet i Houborg Plantage navnlig omfattet maskinskovning af yngre rødgran, - hugst af svækkede og udgåede rødgraner efter de seneste års klimaskader på denne træart, - og afvikling af et par mindre, stormfaldsramte contortafyrbevoksninger.

Endvidere er der udført diverse kultur- og plejeforanstaltninger, herunder gentilplantning af ca. 2,7 ha. hovedsagelig efter klimaskadede eller stormfaldsramte bevoksninger.

Årets samlede hugst på: 2.235 m³ er dels fremkommet ved renafrifter (afd. 2 g, 3 m, 32 c, 34 e, 35 c) med 392 m³, dels ved gennemhugning med 1.579 m³, og endelig ved oparbejdning af rækkehugget gran til flis med 264 m³.

Af årshugsten er 504 m³ solgt som afkortet og uafkortet tømmer, 462 m³ som lameltræ til Plus i Vejen, 950 m³ som cellulosetræ, 264 m³ som grønflis og 55 m³ som egebrænde.

Endvidere er der solgt: 1133 stk. Nordmannsgranjuletræer til 43,50 kr/stk og 4 stk Rødgranjuletræer til 20,49 kr/stk.

Ser vi på det hjemlige råtræmarked generelt, har 1991 været præget af de dårlige konjunkturer og eftervirkningerne af de store stormfald i Sydtykland og Østrig i januar-februar måned 1990, der først er blevet oparbejdet eller lagt på vandlager i løbet af 1991.

Det hjemlige råtræmarked har desuden været præget af et øget udbud fra de mange klimaskadede rødgranbevoksninger i det midt- og vestjyske område, - hvor omkring 1/2-delen af den normale hugst er taget som hugst af "Røde" Rødgraner.

Det smådimensionerede nåltræ har med nogen vanskelighed kunnet afsættes til den svenske celluloseindustri.

Efter markante prisfald (14-20%) i 1990, er cellulosepriserne i 1991 steget svagt (ca. 10 kr/m³) gennem året (pr. 31/12-91: 239 kr/m³ for gran og 201 kr/m³ for bl. nål), men til gengæld er kvalitetskravene også strammet væsentligt.

Det er fortsat således, at der kun kan opnås positivt dækningsbidrag ved oparbejdning af de bedste cellulosetrækvaliteter. Oparbejdning af sekunda-cellulosetræ (bl. nål) giver derimod fortsat negativt dækningsbidrag (0 - minus 30 kr pr. rm).

Med celluloseindustriens stigende indtjenings- og afsætningsproblemer må der desværre regnes med stigende afsætningsvanskeligheder for cellulosetræ. Markedet forventes først at blive bedre midt i 90'erne.

Selvom forbruget af cellulose forventes tredoblet indenfor en 20-årig periode, vil forbruget af råtræ ikke stige i samme takt, idet 60% af det øgede behov i løbet af 90'erne forventes at blive dækket af returpapir.

På lidt længere sigt er der større optimisme, idet befolkningstilvækst og forbrugsstigning i den del af verden, hvor papirforbruget er uhyre lavt (USA 300 kg pr. indbygger, Kina under 20 kg/indbygger), vil få en positiv effekt på cellulosemarkedet.

Ser vi på priserne på uafkortet og afkortet tømmer, er de de sidste 2 år faldet fra 15% til 30%. Ved den seneste prisforhandling den 26.02.1992 er der opnået enighed om fælles vejledende priser på et niveau svarende til de opnåede priser medio 1991. - Der næres fra skovenes side en vis optimisme til prisudviklingen, når vi kommer ind i 2. halvår af 1992. - Denne optimisme skal ses på baggrund af, at stormfaldet i Tyskland nu som nævnt er oparbejdet eller lagt på vandlager, hvorefter tømmerpriserne i dette område igen er stigende, og de hjemlige savværkers interesse for at importere stormfaldstræ dermed faldende.

Endvidere er forbruget af træ i byggeriet stigende. Det gælder ikke så meget det hjemlige byggeri, hvor aktiviteten fortsat er lav. - Den store aftager er byggeeksportmarkedet, hvis vækst er fordoblet i løbet af de sidste 10 år, med Tyskland som den største aftager. Alene her har der i 1991 været en vækst på ca. 15%.

Salget af juletræer og pyntegrønt er på landsplan øget med mellem 5-10% i forhold til 1990 og hænger dels sammen med væsentlige klimaskader på juletræsarealer i Holland, Belgien og Frankrig, og dels åbningen af nye markeder, bl.a. i Østtyskland. Generelt har priserne ligget indenfor rammene af den af Dansk Skovforenings pyntegrøntsektion og Grossistforeningen udarbejdede vejledende prisliste.

Grundet en for optimistisk forventning til de nye markeder i Østeuropa blev der sendt store mængder Nordmannsgran- og Rødgran juletræer til dels af dårlig kvalitet til bl.a. Østtyskland, hvilket resulterede i, at ikke uvæsentlige mængder lå usolgte tilbage hos de lokale studehandlere.

Det der fortsat skal satses på, og som der også i 1992 vil være stor efterspørgsel efter, er Nordmannsgran juletræer og også Rødgran juletræer af prima kvalitet.

Efterspørgslen på klippegrønt af såvel Nobilis som Nordmannsgran forløb tilfredsstillende, og bortset fra den vare, der hedder prima dekorationsgrene af Nobilis, har der ikke været vanskeligheder med afsætningen af de mængder, der har været udbudt til salg.

Det forventes, at der i 1992 også vil være god efterspørgsel efter Nordmannsgrangrønt af god kvalitet og efter Nobilis - "blå mellemgrene" og "ungdomsgrene".

Som nævnt indledningsvis har den overvejende del af arbejdet i plantagen bestået af gennemhugning af mellemaldrende rødgran, hugst af udgået og svækket rødgran eller stormvæltet contortafyr, og efterfølgende gentilplantning.

I afd. 2, i plantagens SØ-hjørne, er således gentilplantet ca. 1 ha efter afdrift af klimaskadet gran. - Til gentilplantningen er brugt 2.350 stk. sitkagran, proveniens Meilgård F 522, og 1.150 stk. 2/is rødgran, proveniens Fårhus F 464, samt 175 stk. lærk, proveniens CE Flensborg Fp 601, der er sat som lærkebælte langs Houborg-Vorbassevejen. Herefter er foryngelsen af den østlige halvdel af afd. 2, der startede med stormfaldene i november 1982 og jan/febr. 1983, og efterfulgtes af en fremadskridende opløsning af bevoksningens vestrand, nu afsluttet.

I afd. 32 og afd. 34 er ca. 0,6 ha stormvæltet contorta forynget med 1.700 stk. lærk proveniens CE Flensborg, og i afd. 35 er 0,4 ha udgået rødgran erstattet med 1.400 stk. sitkagran, proveniens Meilgård F 522. Herudover er der forynget mindre arealer i afd. 3 og 4.

Det samlede kulturareal har omfattet: 2,27 ha, hvortil er brugt ialt 8.075 planter. Herudover er der til efterbedring i eksisterende kulturer anvendt: 775 planter.

De samlede gentilplantningsomkostninger har andraget 41.991 kr. Gentilplantningsomkostningerne pr. ha på de renafdrevne arealer har ligget på ca. 15.500 kr/ha.

Til kulturpleje er ialt anvendt: 34.186 kr. omfattende bl.a. sprøjtning af nykulturer imod snudebiller, og gødskning, sprøjtning og kørsel med grenknuser bl.a. i juletræskulturerne.

Til sabling og udrensning bl.a. forud for maskinskovning er anvendt: 14.468 kr.

Til vejvedligeholdelse er anvendt 31.038 kr og til pløjning af brandlinier: 6.800 kr.

Det store forbrug på vejkontoen skal ses på baggrund af, at de store veje i plantagen blev sat i stand forud for 125 års jubilæet.

Udover udgifter til den primære drift, er der til drift og vedligeholdelse af plantagens bygninger brugt ialt: 17.243 kr. Af væsentlige vedligeholdelsesudgifter kan nævnes: murerarbejde på "1915"-huset: 3.814 kr - reparation af varmvandsbeholder i det "gule hus": 648 kr., og murerarbejde - reparation af vandbeholder og reparation af toilet i Skovfogedboligen, ialt: 3.950 kr. Den resterende del af beløbet går til renovation, skorstensfejning, tømning af septitanke m.m.

Lejeindtægten for plantagens huse har ialt indbragt 48.760 kr.

Plantagens maskinstation har i 1991 indtjent ialt: 144.867 kr hvoraf 42.853 kr eller ca. 30% hidrører fra arbejdsopgaver i Houborg plantage, medens de 70% af indtægten hidrører fra løsning af arbejdsopgaver for naboplantagerne.

Af det totale timeforbrug (598 t) er ca. 20% anvendt til udslæbningsopgaver, medens de resterende 80% af tiden er anvendt på vejvedligeholdelsesopgaver, pløjning af brandlinier, udspredding af gødning m.m.

Maskinstationens driftsoverskud før afskrivning udgjorde: 13.746 kr.

Efter de to meget milde vintre 1988/89 og 1989/90, blev vinteren 90/91 mere normal, med ret svingende temperaturer i årets første kvartal, med -15° frost midt i februar til +10-13° midt i marts - indimellem afløst af udbredt nattefrost.

I april måned fik vi typisk aprilvejr! I månedens første halvdel målt mellem 15° og 20°, men det blev til gengæld også forårets varmeste periode. - De sidste 2 uger blev køligere end normalt, og med udbredt nattefrost.

Kulden gav i kombination med en kraftig NV-vind udbredte klimaskader på specielt sitkagran, hvor kulturer i op til mandshøjde gik mere eller mindre ud - efter rødfarvning og nåletab - som følge af kambials-kader.

Maj måned var præget af udbredt nattefrost i begyndelsen af måneden, og af en kraftig storm den 21 - 22 maj, der gav kraftige skader på de nyudsprungne bølgeblade, der blev brune og flossede i de eksponerede vestrander.

Noget egentligt stormfald i specielt udsatte rødgranbevoksninger blev der heldigvis ikke tale om!

Juni var usædvanlig kold og usædvanlig regnfuld.

Den kolde forsommer betød, at mange insekters aktivitet først kom igang, da sommeren for alvor satte ind i juli og første 1/2-del af august. Det gjalt eksempelvis sitkagranlus, der forårsagede synbare angreb på sitkagran og hvidgran - 1 1/2 - 2 måneder senere end normalt, men slet ikke af et omfang, som vi oplevede forrige år.

Barkbiller forekom også i et ret beskedent omfang i 1991. Således har "typograf"-bestanden ikke voldt nogen problemer. Sværmningen kom sent i gang på grund af de lave temperaturer, og der skete ingen synlig opformering i løbet af sommeren.

Den netop afsluttede milde vinter og fund af levende typografer allerede i marts måned i svækkede randtræer, giver imidlertid visse betænkeligheder for den kommende "billesæson".

Som nævnt på sidste års generalforsamling opstod der i efteråret 89 - foråret 90 en alvorlig "rødfarvning" af mange af vore rødgranbevoksninger. Ikke alene de vestvendte rande blev skadet, men også spredt i bevoksningerne stod træer med røde nåle, og mange gik ud.

Der forskes intenst for at finde årsagssammenhænge til dette skadesbillede, som man indtil videre er af den formening, skyldes en kombination af flere faktorer, bl.a. milde vintre, saltsvidning, udtørring, kvælstofdeposition og øget ozonindhold i luften.

Ikke uvæsentligt i denne forbindelse er nok, at rødgran som en kontinental træart er påvirket af de seneste års milde vintre. Hertil kommer at landets frøimport fra starten af 1950'erne og frem til 1980 i vid udstrækning kom fra Polen og Rumænien, der i modsætning til de traditionelt anvendte provenienser, udmærker sig ved træer med slanke og rette stammer og stor tilvækst, men samtidig også udviser stor følsomhed overfor klimatiske afvigelser.

En anden faktor man på det seneste er blevet opmærksom på, er mange skovjordes stadig faldende kaliumindhold. Da kalium har stor betydning for træernes vandhusholdning og tørkeresistens kan kaliummangel meget vel indgå, som een af de faktorer, der har fremkaldt skaderne på rødgran. Faldet i jordens kaliumindhold har fundet sted de sidste 30 år, og hænger sandsynligvis sammen med den øgede kvælstofdeposition i samme periode.

Efter at de fleste af de "røde graner" er fjernet i løbet af 1991, er der heldigvis ikke noget, der tyder på, at nye skader er kommet til i årets løb.

Vi har i december 1991 fået en ny Naturbeskyttelseslov, der træder i kraft 01. juli 1992. Loven samler flere eksisterende love i een, nemlig den gældende Naturfredningslov, Naturforvaltningsloven, Sandflugtsloven samt flere ældre love og anordninger.

De generelle beskyttelsesbestemmelser i den nye Naturbeskyttelseslov rummer væsentlige stramminger i forhold til de hidtil gældende regler. - Dels er antallet af beskyttede areal typer udvidet, dels er arealgrænserne gjort snævrere, og endelig er de generelle beskyttelsesbestemmelser nu formuleret som egentlige forbudsbestemmelser.

I relation til skovene, er der tale om enkelte konkrete ændringer i forhold til den gældende lov. Således åbnes private skove på mindst 5 ha pr. 1/7-1992 for færdsel på cykel på anlagte veje og befæstede stier.

Skove under 5 ha. bliver - i de tilfælde, hvor ejeren ikke begrænser adgangen, eller eventuelt helt lukker for denne - underlagt de samme adgangsregler, som er gældende for skove over 5 ha.

Publikums adgang til skovene sker som i dag på eget ansvar, ligesom ejeren kan forbyde adgang på dage, hvor der afholdes jagt, eller foregår intensiv skovningsarbejde.

Organiserede former for friluftsliv så som øvelser, sportsarrangementer o. lign. kræver fortsat ejerens tilladelse.

Reglerne om offentlighedens adgang på veje og stier i det åbne land er flyttet fra vej- og markfredsloven til Naturbeskyttelsesloven.

Samtidig er der sket en vis udvidelse af adgangsretten, idet anlagte veje og befæstede stier i det åbne land i princippet er åbne for færdsel til fods og på cykel.

Ejeren kan dog ved skiltning helt eller delvist forbyde færdsel, hvis adgangen er til gene for den erhvervsmæssige udnyttelse af ejendommen, hvis den i særlig grad generer privatlivets fred, eller hvis der er behov for beskyttelse af plante- og dyrelivet.

I forbindelse med lovens ikrafttræden vil der blive udsendt en række bekendtgørelser, der bl.a. vil præcisere reglerne for offentlighedens færdsel i naturen.

06.05.1992

L. Oppermann